

VESİLETÜ'N-NECÂT*

■ Prof. Dr. Mehmet AKKUŞ**

Faslun fi't-Tevhîd

Bi'smi'llâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm

- 1 Allâh adın zikir idelim evvelâ
Vâcip oldur cümle işde her kula
- 2 Allâh adın her kim ol evvel ana¹
Her işi âsân² ider Allâh ana³
- 3 Allâh adı olsa her işin önü
Hergiz⁴ ebter⁵ olmaya anın sonu
- 4 Her nefesde Allâh adın di müdâm⁶
Allâh adıyla olur her iş tamâm
- 5 Bir kez Allâh dise aşk ile lisân
Dökülür cümle günâh misl-i hazân⁷
- 6 İsm-i pâkin pâk olur zikir eyleyen
Her murâda irişür Allâh diyen

* Bu metin Süleyman Çelebi *Vesîletü'n-Necât (Mevlid) (Reîsül-Hattâtîn Ahmed Kâmil Akdik'in hattıyla)*, (D.İ.B. Ankara, 2008)'den hareketle hazırlanmıştır.

** Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.

- 1 Ana: Anarsa, derse.
- 2 Âsân ider: Kolaylaştırır.
- 3 Ana: Ona.
- 4 Hergiz: Aslâ.
- 5 Ebter olmaya: Sonu kesik olmaz.
- 6 Müdâm: Devamlı.
- 7 Misl-i hazân: Sonbahar yaprakları gibi.

- 7 Aşk ile gel imdi Allâh diyelim
Derd ile göz yaş ile âh idelim
- 8 Ola kim rahmet kıla ol pâdişâh⁸
Ol Kerîm ü ol Rahîm ü ol ilâh
- 9 Birdir ol birliğine şek⁹ yokdurur¹⁰
Gerçi yanlış söyleyenler çokdurur¹¹
- 10 Cümle âlem yoğiken Ol¹² var idi
Yaradılmışdan Ganî Cebbâr idi
- 11 Var iken Ol yok idi ins ü melek
Arş ü ferş¹³ ü ay ü gün¹⁴ hem nüh-felek¹⁵
- 12 Sun'ile bunları Ol var eyledi
Birliğine cümle ikrâr eyledi
- 13 Kudretin ızhâr idüp hem Ol Celîl
Birliğine bunları kıldı delîl
- 14 Ol didi bir kerre var oldu cihân
Olma dirse mahv olur ol dem hemân
- 15 Bâri ne hâcet kılavuz¹⁶ sözü çok
Birdir Allâh andan artık¹⁷ tanrı yok
- 16 Haşre dek ger dinilürse bu kelâm
Nice haşr ola bu olmaya tamâm
- 17 Pes Muhammed'dir bu varlığa sebep
Sıdk ile anın rızâsın kıl taleb
- 18 *Ger dilersiz bulasız oddan necât
Aşk ile derd ile idin es-Salât*¹⁸

8 Ol: O; pâdişâh: Allah.

9 Şek: Şüphe.

10 Yokdurur: Yoktur.

11 Çokdurur: Çoktur.

12 Ol: O (Allah)

13 Arş ü ferş : Yeryüzü ve gökyüzü.

14 Gün: Güneş.

15 Nüh-felek: Dokuz gezegen.

16 Hâcet: Gerek, kılavuz: kılıyorruz

17 Artık: Başka

18 Eğer cehennem ateşinden kurtulmak istiyorsanız, Hz. Peygamber'e aşkla, şevkle salât ve selam getirin.

- 19 Ey azîzler işte başlarınız söze
Bir vasiyyet kılarız illâ size
- 20 Ol vasiyyet kim direm her kim tuta
Misk gibi kokusu canlarda tüte
- 21 Hak Teâlâ rahmet eyleye ana
Kim beni ol bir duâ ile ana
- 22 Her ki diler bu duâda buluna
Fâtiha ihsân ide ben kuluna

Li'llâhi'l-Fâtiha

Faslun fî Hilkati Nûrî'n-Nebî Kable Külli Şey

- 1 Evvel andık anı kim evveldir Ol
Evveline bulmadı hiç akl yol
- 2 Evvelin ol evvelidir bî-gümân¹⁹
Âhirin hem âhiridir câvidân²⁰
- 3 Çünkü Hak evvelliğin bildin ayân
Dinle imdi kılayım sun'in²¹ beyân
- 4 Hak Teâlâ ne yaratdı evvelâ
Cümle mahlûkdan kim ol evvel ola
- 5 Mustafâ nûrunu evvel kıldı var
Sevdi anı ol Kerîm ü Kird-gâr²²
- 6 Her ne dürlü kim saâdet vardurur²³
Yahşi hûy gerekli âdet vardurur
- 7 Hak ana virdi mükemmel eyledi
Yaradılmışdan mufaddal²⁴ eyledi

19 Bî-gümân: Şüphesiz.

20 Câvidân: Ebedî, sonsuz.

21 Sun'in: Sun'unu, yarattıklarını.

22 Kird-gâr: Allah.

23 Vardurur: Vardır.

24 Mufaddal: Daha faziletli.

- 8 Andan oldu her nihân ü âşikâr²⁵
Arş ü fersî ü yerde gökde ne ki var
- 9 Ger²⁶ Muhammed olmaya idi ayân
Olmayıserdi²⁷ zemîn ü âsumân²⁸
- 10 Hem vesîle olduğıyçün ol Rasûl
Âdem'in Hak tövbesin kıldı kabûl
- 11 Ger Muhammed gelmeseydi âleme
Tâc-ı izzet irmez idi Âdem'e
- 12 Nûh anınçün garkdan²⁹ buldu necât
Dahi doğmadan göründü mu'cizât
- 13 Cümle anın dostluğına adına
Bunca izzet kıldı Hak ecdâdına
- 14 Ceddi olduğıyçün anın hem Halîl³⁰
Nârı cennet kıldı ana Ol Celîl
- 15 Hem dahi Mûsâ elindeki asâ
Oldu anın hürmetine ejdehâ³¹
- 16 Ölmeyüp Îsâ göğe bulduğı yol
Ümmetinden olmak içün idi ol
- 17 Gerçi kim bunlar dahi mürseldürür³²
Lîk Ahmed ekmele ü efdaldurur³³
- 18 Çok temennî kıldılar Hak'dan bular
Kim Muhammed ümmetinden olalar
- 19 Şer'ini³⁴ dut ümmeti ol ümmeti
Tâ nasîb ola sana Hak rahmeti

25 Nihân u âşikâr: Gizli ve açık.

26 Ger: Eğer.

27 Olmayıserdi: Olmayacaktı.

28 Zemîn ü âsumân: Yer ve gök.

29 Garkdan: Boğulmakdan.

30 Halîl: İbrahim aleyhi's-selâm.

31 Ejdehâ: Ejderhâ.

32 Mürseldürür: Mürseldir, peygamberdir.

33 Efdaldurur: Efdaldır, daha faziletlidir.

34 Şer'ini: Şeriatını, dinini.

❧

**Faslun fî Teselsüli İntikâli
Nûri'n-Nebî Aleyhi Ekmeli't-Tahiyyât**

- 1 Hak Teâlâ çün yaratdı Âdem'i
Kıldı Âdem'le müzeyyen âlemi
- 2 Âdem'e kıldı feriştehler³⁵ sücûd
Hem ana çok kıldı ol lutf ıssı³⁶ cûd
- 3 Mustafâ nûrunu alında kodu
Bil habîbim nûrudur bu nûr didi
- 4 Kıldı ol nûr anın alında karâr
Kaldı anın ile nice rûzigâr³⁷
- 5 Sonra Havvâ alnına nakl itdi bil
Durdu anda dahi nice ay u yıl
- 6 Şît doğdu ana nakl itdi bu nûr
Anın alında tecellî kıldı nûr
- 7 İrdi İbrâhîm ü İsmâîl'e hem
Söz uzanur gel kalanın dir isem
- 8 İşbu resm ile³⁸ müselsel muttasıl³⁹
Tâ olunca Mustafâ'ya müntakil
- 9 Geldi çün ol *rahmeten li'l-âlemin*⁴⁰
Vardı nûr anda karâr itdi hemîn⁴¹
- 10 Tut kulak evsâfına ey yâr-ı dîn
Bilesin kimdir o Fâhru'l-mürselîn⁴²

-
- 35 Feriştehler: Melekler.
 - 36 Lutf ıssı: Lutuf sâhibi.
 - 37 Rûzigâr: Zaman.
 - 38 Resm ile: ... şekilde.
 - 39 Müselsel muttasıl: Birbiri ardınca, birbirine bağlı.
 - 40 Rahmeten li'l-âlemin: Âlemlere rahmet olarak.
 - 41 Hemîn: Hemen, derhâl.
 - 42 Fâhru'l-mürselîn: Bütün peygamberlerin övündüğü.

Faslun fî Velâdeti Aleyhi Etemmü's-Salavât

- 1 Âmine hâtun Muhammed ânesi⁴³
Ol sadefden doğdu ol dür dânesi⁴⁴
- 2 Çünkü Abdullah 'dan oldu hâmile
Vakt irişdi hafta vü eyyâm ile
- 3 Hem Muhammed gelmesi oldu yakîn
Çok alâmetler belürdi gelmedin⁴⁵
- 4 Ol Rebîu'l-evvel ayı nîcesi
On ikinci gice isneyn gicesi⁴⁶
- 5 Ol gice kim doğdu ol hayru'l-beşer⁴⁷
Ânesi anda neler gördü neler
- 6 Didi gördüm ol Habîb'in ânesi
Bir aceb nûr kim⁴⁸ güneş pervânesi
- 7 Berk urup⁴⁹ çıkdı evimden nâgehân⁵⁰
Göklere dek nûr ile doldu cihân
- 8 Gökler açıldı ve feth oldu zulem
Üç melek gördüm elinde üç alem
- 9 Biri meşrik biri mağribde anın
Biri dâmında⁵¹ dikildi Ka'be'nin
- 10 İndiler gökden melekler sâf sâf
Ka'be gibi kıldılar evim tavaf
- 11 Geldi hûrîler bölük bölük buğûr⁵²
Yüzleri nûrundan evim doldu nûr

43 Ânesi: Anası, annesi.

44 Dür dânesi: İnci tanesi.

45 Gelmedin: Gelmeden önce.

46 İsneyn gicesi: Pazartesi gicesi.

47 Hayru'l-beşer: İnsanların en hayırlısı.

48 Kim: ki; Güneş pervânesi: Güneş sanki Hz. Peygamber nûrunun keleşi.

49 Berk urup: Şimşek çakıp.

50 Nâgehân: Ansızın.

51 Dâmında: Üstünde.

52 Buğûr: Bu sırada.

- 12 Hem hevâ üzre döşendi bir döşek
Adı sündüs döşeyen anı melek
- 13 Çün göründü bana bu işler ayân
Hayret içre kalmış idim ben hemân
- 14 Yarılıp divâr çıkdı nâgehân
Üç bile hûrî bana oldu ayân
- 15 Ba'zılar dirler ki ol üç dil-berin
Âsiye'ydi biri ol meh-peykerin⁵³
- 16 Biri Meryem hâtun idi âşikâr
Birisi hem hûrîlerden bir nigâr⁵⁴
- 17 Geldiler lutf ile ol üç meh-cebîn⁵⁵
Virdiler bana selâm ol dem hemîn⁵⁶
- 18 Çevre yanıma gelip oturdular
Mustafâ'yı birbirine muştular⁵⁷
- 19 Didiler oğlun gibi hiç bir oğul
Yaradılalı cihân gelmiş değil
- 20 Bu senin oğlun gibi kadri cemîl
Bir anaya virmemiştir ol Celîl
- 21 Ulu devlet buldun ey dil-dâr⁵⁸ sen
Doğuserdir senden ol hulk-ı hasen
- 22 Bu gelen ilm-i ledün⁵⁹ sultândır
Bu gelen tevhîd ü irfân kânıdır⁶⁰
- 23 Bu gelen aşkına devr eyler felek
Yüzüne müştâkdir ins ü melek

67. Sülmân: Memnûn.

68. Kân-ı ilim: İlim kaynağı.

53. Meh-peyker: Ay yüzü.

54. Nigâr: Sevgili.

55. Meh-cebîn: Alın ay gibi parlak.

56. Ol dem hemîn: O anda, hemen.

57. Muştular: Müjdelediler.

58. Dil-dâr: Gönül alan, sevgili; Doğuserdir; Doğacaktır; Hulk-ı hasen: Güzel yaratılışlı.

59. İlm-i ledün: Allah'ın insân ettiği ilim.

60. Kânıdır: Kaynağıdır.

- 24 Bu gice ol gicedir kim ol şerîf⁶¹
Nûr ile âlemleri eyler latîf
- 25 Bu gice dünyâyı ol cennet kılur
Bu gice eşyâya Hak rahmet kılur
- 26 Bu gice şâdân olur erbâb-ı dil⁶²
Bu giceye cân virir ashâb-ı dil
- 27 *Rahmeten li'l-âlemîn*'dir Mustafâ
Hem şefîu'l-müznibîndir⁶³ Mustafâ
- 28 Vasfını bu resme tertîb itdiler
Ol mubârek nûra terğîb itdiler
- 29 Âmine ider çü vakt oldu tamâm⁶⁴
Kim vücûda gele ol hayru'l-enâm
- 30 Susadım gâyet harâretten katı⁶⁵
Sundular bir câm dolusu şerbeti
- 31 İçdim anı oldu cismim nûra gark
İdemezdim nûrdan kendümi fark
- 32 Geldi bir akkuş kanadıyla revân
Arkamı sıgadı kuvvetle hemân
- 33 Doğdu ol sâatde ol Sultân-ı dîn
Nûra gark oldu semâvât ü zemîn⁶⁶
- 34 *Ger dilersiz bulasız oddan necât*
Aşk ile derd ile idin es-Salât

* * *

61 Şerîf: Şerefli.

62 Şâdân olur: Sevindir; Erbâb-ı dil: Gönül sahipleri.

63 Şefîu'l-müznibîn: Günahkârlara şefaathçi.

64 Çü vakt oldu tamam: Vakit tamam olunca.

65 Katı: Çok.

66 Semâvât ü zemîn: Gökler ve yeryüzü.

- 1 Yaradılmış cümle oldu şâdmân⁶⁷
Gam gidüp âlem yeniden buldu cân
- 2 Cümle zerrât-ı cihân idüp nidâ
Çağrışuben didiler kim merhabâ
- 3 Merhabâ ey âlî Sultan merhabâ
Merhabâ ey kân-ı irfân⁶⁸ merhabâ
- 4 Merhabâ ey sırr-ı Furkân⁶⁹ merhabâ
Merhabâ ey derde dermân merhabâ
- 5 Merhabâ ey bülbül-i bâğ-ı cemâl⁷⁰
Merhabâ ey âşinâ-yı zü'l-Celâl⁷¹
- 6 Merhabâ ey mâh u hurşîd-i Hüdâ⁷²
Merhabâ ey Hak'dan olmayan cüdâ
- 7 Merhabâ ey âsî ümmet melcei
Merhabâ ey çâresizler eşfa'⁷³
- 8 Merhabâ ey cân-ı bâkî merhabâ
Merhabâ uşşâka sâkî merhabâ
- 9 Merhabâ ey kurretü'l-aynı Halîl
Merhabâ ey hâs mahbûb-ı Celîl⁷⁴
- 10 Merhabâ ey rahmeten li'l-âlemîn
Merhabâ sensin şefîu'l-müznibîn⁷⁵
- 11 Merhabâ ey pâdişâh-ı dü-cihân⁷⁶
Senin içün oldu kevn ile mekân

67 Şâdmân: Memnûn.

68 Kân-ı irfân. İrfân kaynağı.

69 Sırr-ı furkân: Kur'an'ın sırrı.

70 Bülbül-i bâğ-ı cemâl: Güzellik bağının bülbülü.

71 Âşinâ-yı zü'l-Celâl: Zü'l-Celâl olan Allah'ı tanıyan.

72 Mâh u hurşîd-i Hüdâ: Allah'ın güneşi ve ayı; Cüdâ: Ayrı.

73 Melcei: Sığınağı; Eşfa': En çok şefâat edecek olanı.

74 Kurretü'l-ayn: Gözlerin sürûru; Hâs mahbûb-ı Celîl: Allah'ın en çok sevdiği kul.

75 Şefî'u'l-müznibîn: Günahkârlara şefâat edecek olan.

76 Pâdişâh-ı dü-cihân: Dünya ve âhiretin sultanı.

- 12 Ey cemâli gün yüzü bedr-i münîr
Ey kamû düşmüşlere sen dest-gîr⁷⁷
- 13 Dest-gîrisin kamû üftâdenin⁷⁸
Hem penâhı bende vü âzâdenin⁷⁹
- 14 Ey gönüller derdinin dermânı sen
Ey yaradılmışların Sultânı sen
- 15 Sensin ol Sultân-ı cümle enbiyâ
Nûr-ı çeşm-i evliyâ vü asfiyâ
- 16 Ey risâlet tahtının sen hâtemi
Ey nübüvvet mihrinin⁸⁰ sen hâtemi
- 17 *Çünkü nûrun rûşen itdi âlemi*
Gül cemâlin gül-şen itdi âlemi⁸¹
- 18 Oldu zâil zulmet-i cehl ü dalâl
Buldu bâğ-ı ma'rifet ayn-ı kemâl
- 19 Yâ Habîba'llâh bize imdâd kıl
Son nefes dîdârın ile şâd kıl
- 20 *Ger dilersiz bulasız oddan necât*
Aşk ile derd ile idin es-Salât

* * *

- 1 Çünkü ol mahbûb-ı Rahmân u Rahîm
Kıldı dünyâyı cemâlinden naîm
- 2 Birbirine muştulayu⁸² her melek
Raksa girdi şevk u şâdîden⁸³ felek
- 3 İşbu heybetden Emine hûb-rû⁸⁴
Bir zaman aklı gidip geldi giru

77 Kamû: Bütün; Dest-gîr: Elinden tutan.

78 Üftâdenin: Düşkünlerin.

79 Penâhı bende vü âzâdenin : Hürlerin ve esirlerin sığınacağı yer.

80 Nübüvvet mihrî: Peygamberlik güneşi.

81 Rûşen: Aydınlık; Gül-şen: Gül bahçesi.

82 Muştulayu: Müjdeleyerek.

83 Şevk u şâdî: Sevinç ve mutluluk.

84 Hûb-rû: Güzel yüzlü.

- 4 Gördü gitmiş hûrîler hiç kimse yok
Görmedi oğlun tazarru' kıldı çok
- 5 Hûrîler aldı tasavvur kıldı ol
Hayret içre çok tefekkür kıldı ol
- 6 Çevre yanın isteyü kıldı nazar
Gördü kim bir köşede hayru'l-beşer
- 7 Şöyle Beytu'llâha karşı ol Resûl
Yüz yire urmuş ve secde kılmış ol
- 8 Secdede başı dili tahmîd⁸⁵ ider
Hem getürmüş parmağın tevhîd ider
- 9 Dir ki ey Mevlâ yüzüm dutdum sana
Yâ ilahî ümmetim vir-gil⁸⁶ bana
- 10 Çünkü ben bu işleri gördüm ayân
Kalmadı sabrım hemân düşdüm revân
- 11 Geldi aklım gördüm ol sâhib-vefâ
Gözlerim nûru vü oğlum Mustafâ
- 12 Sürmelenmiş gözleri gör hikmeti
Göbeği kesilmiş olmuş sünneti
- 13 Yüzü nûru gün gibi hoş berk urur⁸⁷
Çünkü gördüm gönlüme geldi sürûr
- 14 Kaynadup nâr-ı muhabbet kanımı
Aluben bağrıma basdım cânımı
- 15 Deprenür⁸⁸ dudakları söyler kelâm
Anlayamadım ne dirdi ol hümâm
- 16 Kulağım ağzına virdim dinledim
Söylediği sözü ol dem anladım
- 17 Hakk'a bağlayıp gönülден himmeti
Dir idi kim ümmeti vâ⁸⁹ ümmeti

85 Tahmîd ider: Hamd eder.

86 Vir-gil: Ver.

87 Berk urur : Parlar.

88 Deprenür: Kıpırdar.

89 Vâ ümmetî: Âh ümmetî.

- 18 Tıfl iken ol diler idi ümmetin
Sen kocaldın terk idersin sünnetin
- 19 Ümmetim didi sana çün Mustafâ
Vir salavât sen de ana bul safâ
- 20 *Ger dilersiz bulasız oddan necât*
Aşk ile derd ile idin es-Salât

Faslun fî Ba'zı Mu'cizâtihi
(aleyhi's-salâtu ve's-selâm)

- 1 Mekke kavmi uluları bî-hılâf⁹⁰
Ka'be'yi ol gice kılurken tavâf
- 2 Secde kıldı Ka'be gördü hâs u âm⁹¹
Düşmedi bir taşı hoş kıldı kıyâm
- 3 Rükne rükne Ka'be'nin virdi selâm
Didiler kim doğdu ol hayru'l-enâm
- 4 Ka'be bir savt itdi ol dem nâgehân
Didi doğdu bu gice şems-i cihân⁹²
- 5 Pâk idüp küfr ile putlardan Resûl
Kurtarıser⁹³ beni müşriklerden ol
- 6 Yalın ayak baş açuben sâf sâf
Eyleyiser ümmeti beni tavâf
- 7 Ol gice tabl-ı nübüvvet urdular
Ol gice şeytânı gökden sürdüler
- 8 Nice puthâne nice deyr ü sanem⁹⁴
Yıkılıp küfr ehline irdi elem
- 9 *Ger dilersiz bulasız oddan necât*
Aşk ile derd ile idin es-Salât

90 Bî-hılâf: Tartışmasız.

91 Hâs u âm: Herkes.

92 Şems-i cihân: Dünyanın güneşi.

93 Kurtarıser: Kurtarır.

94 Deyr ü sanem: Kilise ve put.

Faslun fî Bî'seti'n-Nebî

(aleyhi salavâtü'llâhi ve selâmuhû)

- 1 Fahr-ı âlem irdi çün kırk yaşına
Kondu pes tâc-ı risâlet başına
- 2 Dem-be-dem⁹⁵ âvâz gelürdi yâ Emîn
Seni kıldım *rahmeten li'l-âlemîn*
- 3 İndi Kur'an âyet âyet beyyinât
Zâhir oldu nice dürlü mu'cizât
- 4 Evvelâ ol kim mübârek cisminin
Gölgesi düşmezdi yere resminin
- 5 Nûr idi başdan ayağa gövdesi
Bu ayândır nûrun olmaz gölgesi
- 6 Hem mübârek başı üzre her zamân
Bir bölük bulut olurdu sâye-bân⁹⁶
- 7 Her nere varsa bile varırdı ol
Başı üzre dâimâ dururdu ol
- 8 Ol mübârek gözlerinde mu'cize
Nicedir ol dahi eydeyim⁹⁷ size
- 9 Nice kim önünde görürdü ayân
Öyle ardında görürdü ol hemân
- 10 Vahy için indikde Cibrîl-i emîn
Gökden ayrıldığı sâatte hemîn
- 11 Cebrâil'in kokusun alırdı ol
Vahy için indiğini bilirdi ol
- 12 Depredicek dudağın ol mâh-veş⁹⁸
Deprenirdi gökde hem kurs-ı güneş

95 Dem-be-dem: Sık sık.

96 Sâye-bân: Gölge.

97 Eyitmek: Söylemek (Eydeyim: Söyleyeyim).

98 Mâh-veş: Ay gibi, ay yüzlü.

- 13 Dokunıcak saçına bâd-ı sabâ
Misk ü anberden dolar idi hevâ
- 14 İnci dişleri şuâından gice
İğne düşse bulunurdu ey hoca
- 15 Sadrı nûrundan karanû giceler
Yolda yürürdü yiğitler kocalar
- 16 Çün işâret kıldı⁹⁹ ol mahbûb-ı Hak
Parmağıla aya oldu iki şak¹⁰⁰
- 17 Terlese güller olurdu her teri
Hoş dererlerdi¹⁰¹ terinden gülleri
- 18 Dikdi hurmayı hem ol şâh-ı cihân
Dikdiği sâatde¹⁰² yemiş virdi hemân
- 19 Mu‘cizâtı haşre dek dinse müdâm
Nice haşır olsa buna gelmez hıtâm
- 20 *Ger dilersiz bulasız oddan necât
Aşk ile derd ile idin es-Salât*

Faslun fi Mi‘râcihi

(aleyhi ve alâ âlihi’s-salât)

- 1 Gel berü ey aşk oduna yanıcı
Kendüyü ma‘şûka âşık sanıcı
- 2 Dinle gel mi‘râcın ol şâhın ayân
Âşık isen aşk oduna durma yan
- 3 Bir dü-şenbe¹⁰³ gicesi tahkîk haber
Leyle-i Kadr idi ol gice meğer
- 4 Ol hümâyûn baht ol kadri yüce
Ümmü Hânî hânesindeydi gice

99 Çün işâret kıldı: İşaret kılınca.

100 İki şak: İki parça.

101 Dererlerdi: Toplarlardı.

102 Sâatde: Bu kelime vezinden dolayı “sâat” şeklinde olmalıdır.

103 Dü-şenbe: Pazartesi.

- 5 Anda iken nâgehân ol yüzü ak
Cennete var didi Cebrâil'e Hak
- 6 Bir murassa'¹⁰⁴ tâc bir hulle kemer
Hem dahi al bir burâk-ı mu'teber
- 7 Ol Habîb'ime ilet binsin anı
Arşımı seyr eylesün görsün beni
- 8 Cebrâil çün cennete vardı revân
Gördü kim bî-had¹⁰⁵ burâk otlar hemân
- 9 İçlerinde bir burak ağlar katı¹⁰⁶
Yimez içmez kalmamış hiç tâkatı
- 10 Gözlerinden yaşı ceyhûn eylemiş
Çiğerini derd ile hûn eylemiş
- 11 Didi Cebrâil nedir ağladığın
Hüzn ile cân u çiğer dağladığın
- 12 Bâkî yoldaşın yiyüp içüp gezer
Sen inilersin de cânın ne sezer
- 13 Didi kırk bin yıl durur kim yâ emîn
Aşkdır bana yemek içmek hemîn
- 14 Nâgehân bir ün işitdi kulağım
Gitdi aklım bilmezem solım sağım
- 15 Yâ Muhammed diyüben çağırdılar
Bir sadâ birle ki yürekler deler
- 16 Ol zamândan bilmezem ki no'lmuşam
Ol adın ıssına¹⁰⁷ âşık olmuşam
- 17 Yüreğim içinde eridi yağım
Âşık oldu görmeden bu kulağım
- 18 Cenneti başıma aşkı dar ider
Gice gündüz işim âh u zâr ider

104 Murassa': Süslenmiş.

105 Bî-had: Sayısız.

106 Katı: Çok.

107 İssına: Sahibine.

- 19 Gerçi zâhir cennet içre dururam
Ma'nâda hasret azâbın görürem
- 20 Ger iremezsem visâline anun
İdiserem¹⁰⁸ terkini cân u tenin
- 21 Cebrâîl didi burâka ey Burâk
Virdi Hak maksûdunu kılma firâk
- 22 Kimde kim aşkın nişânı vardurur
Âkıbet ma'sûka anı ırgörür¹⁰⁹
- 23 Gel berü ma'sûkuna ırgöreyim
Yüreğin zahmına¹¹⁰ merhem urayım
- 24 Aldı Cebrâîl burâkı ol zaman
Tâ cenâb-ı Ahmed'e geldi revân
- 25 Hak selâm itdi sana yâ Mustafâ
Kim mübârek hâtırın bulsun safâ
- 26 Didi kim gelsün konuklaram anı
Arşımı seyr eylesün görsün beni
- 27 Dâim ister hazretimden her melek
Arş u Kürsî Sidre çarh-ı nüh-felek
- 28 Cümlesi anın yüzün görmek diler
Ayağına yüzlerin sürmek diler
- 29 Gel gidelim hazrete yâ Mustafâ
Muntazırdır anda ashâb-ı safâ
- 30 Sana cennetden getürdüm bir burâk
Da'vet-i Rahmân'dır ey nûr-ı Hak
- 31 Durdu yerinden hemân-dem Mustafâ
Koydu tâcı başına ol pür-safâ
- 32 Çekdi ol demde burâkı Cebrâîl
Önüne düşdü ana oldu delîl

108 İdiserem: Ederim.

109 İrgörür: İletir.

110 Zahmına: Yarasına.

- 33 Hoş süvâr oldu ana şâh-ı cihân
Açdı berrini¹¹¹ burâk uçdu hemân
- 34 Tarfetü'l-ayn¹¹² içre Sultân-ı ümem
Geldi Kuds'e irdi vü basdı kadem
- 35 Enbiyâ ervâhı karşu geldiler
Mustafâ'ya cümle ikrâm kıldılar
- 36 İrdi ol dem Hak'dan ervâha nidâ
Kim kılalar Mustafâ'ya iktidâ
- 37 Pes geçüp mihrâba ol Hayru'l-enâm
Enbiyâ ervâhına oldu imâm
- 38 İki rek'at kıldı Aksâ'da namâz
Öyle emr itmiş idi ol bî-niyâz¹¹³
- 39 Gördüler nûrdan kurulmuş nerdibân¹¹⁴
Nerdibândan oldular göğe revân
- 40 İrdiler evvel göğe bi'l-ihtirâm
Kapu açıldı vü girdi ol hümâm
- 41 Gördü gök ehli ibâdetde kamû¹¹⁵
Her biri bir türlü tâatda kamû
- 42 Kimi tesbîh ü kimi tahmîd¹¹⁶ okur
Kimi tehlîl¹¹⁷ ü kimi temcîd¹¹⁸ okur
- 43 Kimi kıyâm içre kimi kılmış rükû'¹¹⁹
Kimi Hakk'a secde etmiş bâ-huşû'¹¹⁹
- 44 Kimisini aşk-ı Hak almışdurur
Vâlih ü hayrân¹²⁰ u mest kalmışdurur

111 Berrini: Kanadını.

112 Tarfetü'l-ayn: Göz açıp kapama.

113 Bî-niyâz: Niyaza ihtiyacı olmayan (Allah).

114 Nerdibân: Merdiven.

115 Kamû: Hepsî.

116 Tahmîd okur: *El-Hamdü li'llâh* der.

117 Tehlîl: *Lâ ilâhe illa'llâh* demek.

118 Temcîd: Yüceltme, sabah vaktinde okunan ilâhi.

119 Bâ-huşû': Saygı ve ihtirâm ile.

120 Vâlih ü hayrân: Hayret ve şaşkınlığa düşmüş.

- 45 Hep gök ehli cümle karşı geldiler
Mustafâ'ya izzet ikrâm kıldılar
- 46 *Merhabân bik*¹²¹ *yâ Muhammed* didiler
Ey şefâat kânı Ahmed didiler
- 47 Her biri kutluladı mi'râcını
Didiler giydin saâdet tâcını
- 48 Yürü kim meydân senindir bu gice
Top hem çevgân senindir bu gice
- 49 İrmedi evvel gelen bu devlete
Kimse lâyıf olmadı bu rif'ate
- 50 Her ne hâcet dilesen makbûldür
Cümle maksûdun senin mahsûldür
- 51 Ol gice durmadı cevân¹²² eyledi
Şöyle kim eflâki seyrân eyledi
- 52 Her birinde türlü hikmet gördü ol
Tâ ki vardı Sidre'ye irişdi yol
- 53 Cebrâîl'in durağıdır ol makâm
Nüh-felek tâ kim turalıdan nizâm
- 54 Kaldı Cebrâîl makamında hemîn
Didi ana *rahmeten li'l-âlemîn*
- 55 Bilmezem bu yolları ben nideyim
Kim garîbem bunda kande¹²³ gideyim
- 56 Cebrâîl didi Rasûl'e ey Habîb
Sanma-gıl¹²⁴ bu yerde sen seni garîb
- 57 Senin için yaradıldı nüh-felek¹²⁵
İns ü cinn ü hûr u cennet hem melek

121 *Merhabân bik*: Sana selam olsun.

122 *Cevlân eyledi*: Gezdi, dolaştı.

123 *Bunda*: Burada; *Kande*: Nereye.

124 *Sanma-gıl*: Zannetme.

125 *Nüh-felek*: Dokuz gezegen.

- 58 Bunda hatm oldu benim cevlân-gehim¹²⁶
Mâ-verâsından¹²⁷ dahi yok âgehim
- 59 Bana böyle emr idübdür zü'l-Celâl
Açmayım ben bundan öte perr ü bâl¹²⁸
- 60 Ger geçem¹²⁹ bir zerre denlü ilerü
Yanarım başdan ayağa ey ulu
- 61 Didi Cebrâîl'e ol Fahr-i cihân
Pes makâmında dur imdi sen hemân
- 62 Çün ezelde bana aşk oldu delîl
Yanar isem yanayım ben ey Halîl
- 63 *Lî maa'llâh* vakti¹³⁰ benimdir hemân
Ona kurbân eyleyim baş ile cân
- 64 Râh-ı aşkda kim sakınur cânını
Ol kaçan¹³¹ görse gerek cânânını
- 65 Râh-ı aşkı¹³² sanma gâfil serseri
Belki kem-ter¹³³ nesnedir virmek seri
- 66 *Ger dilersiz bulasız oddan necât*
Aşk ile derd ile idin es-Salât

126 Cevlân-geh: Gezilecek mekan, yer.

127 Mâ-verâ: Ötesi.

128 Perr ü bâl: Kol kanat.

129 Ger geçem: Eğer geçersen.

130 Lî-maa'llâh: Bu ibareden tasavvufî eserlerde çokça geçen şu rivayet kastedilmektedir. “*Lî maa'llâhi vaktün lâ-yesa'unî melekün mukarreb ve-lâ nebbiyün mürsel.*” (Manası: Benim, Allah'la beraber olduğum bir vakit vardır ki o sırada aramızda ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir peygamber vardır.)

131 Kaçan: Nerede.

132 Râh-ı aşk: Aşk yolu.

133 Kem-ter: İtibarsız, hakîr, aşağı.

Faslun fî Zuhûri Refref

- 1 Söyleşürken Cebrâil ile kelâm
Geldi Refref¹³⁴ önüne virdi selâm
 - 2 Aldı ol Şâh-ı cihânı ol zamân
Sidre'den götürdü ve gitdi hemân
 - 3 Bir fezâ oldu o demde¹³⁵ rû-nümâ¹³⁶
Ne mekân var anda ne arz u semâ
 - 4 Kim ne hâlîdir ne mâlî ol mahal
Akl u fikr itmez o hâlî fehm ü hâl
 - 5 Ref' olup¹³⁷ ol şâha yetmiş bin hicâb
Nûr-ı tevhîd açdı vechinden nikâb
 - 6 Her birisinden geçerken ilerü
Emr olurdu yâ Muhammed gel berü
 - 7 Çünkü kamûsın görüp geçdi öte
Vardı irişdi ol ulu hazrete
 - 8 Şeş-cihetden¹³⁸ ol münezzeh zü'l-Celâl
Bî-kem ü keyf¹³⁹ ana gösterdi Cemâl
 - 9 Zâten ol Sultân-ı mâ zâğa'l-basar¹⁴⁰
Eylemişdi Hakk'a tahsis-i nazar¹⁴¹
 - 10 Âşikâre gördü Rabbu'l-izzeti
Âhiretde öyle görür ümmeti
Sanma-gül¹²⁴ bu yerde sen seni garb
Senin için yaradıldı nüh-felek
- 134 Refref: Hz. Peygamber'in mi'râcta bindiği binek.
135 O demde: O anda.
136 Rû-nümâ: Görünen, meydana çıkan.
137 Ref' olup: Açılıp.
138 Şeş-cihet: Altı yön: Sağ-sol, alt-üst, ön-arka.
139 Bî-kem ü keyf: Maddî ölçüler dışında, nitelik ve niceliksiz olarak.
140 "Mâ zâğa'l-basar" Necm Sûresi, 17. Mi'râcta, "Gözü gördüğünden şaşmadı." demektir.
141 Tahsis-i nazar: Bakışını bir yerden ayırmama.

- 11 Bî-hurûf u lafz u savt¹⁴² ol pâdişâh
Mustafâ'ya söyledi bî-iştibâh¹⁴³
- 12 Didi kim matlûb u maksûdun benem
Sevdiğin cân ile ma'bûdun benem
- 13 Gice gündüz durmayıp istediğın
N'ola kim görsem Cemâlin didiğın
- 14 Gel habîbim sana âşık olmuşam
Cümle halkı sana bende kılmışam
- 15 Ne murâdın var ise idem revâ
Eyleyim bir derde bin dürlü devâ
- 16 Mustafâ didi eyâ Rabb-i Rahîm¹⁴⁴
Ey hatâ-pûş¹⁴⁵ u atâsı çok Kerîm
- 17 Ol zaîf ümmetlerim hâli n'ola
Hazretine nice anlar yol bula
- 18 Gice gündüz işleri isyân kamû
Korkarım ki yerleri ola tamû¹⁴⁶
- 19 Yâ ilâhî hazretinden hâcetim
Bu durur kim ola makbûl ümmetim
- 20 Hak Teâlâ'dan irişdi bir nidâ
Yâ Muhammed ben sana kıldım atâ
- 21 Ümmetini sana virdim ey Habîb
Cennetimi anlara kıldım nasîb
- 22 Yâ Habîbim nedir ol kim diledin
Bir avuç toprağa minnet eyledin
- 23 Ben sana âşık olunca ey şerîf
Senin olmaz mı dü-âlem¹⁴⁷ ey latîf

142 Bî-hurûf u lafz u savt: Harfsiz, sözsüz ve sessiz olarak.

143 Bî-iştibâh: Şüphesiz.

144 Eyâ Rabb-i Rahîm: Ey Rahîm olan Rabbim!

145 Hatâ-pûş: Hataları örten.

146 Tamû: Cehennem.

147 Dü-âlem: Dünya ve ahiret.

- 24 Zâtıma mir'ât¹⁴⁸ idindim zâtını
Bile yazdım adım ile adını
- 25 Hem didi kim yâ Muhammed ben seni
Bilirem görmeğe doymazsin beni
- 26 Lîk din emri tamâm olmak için
Ümmetin de bana yol bulmak için
- 27 Avdet idüp da'vet it kullarımı
Tâ gelüben göreler dîdârımı
- 28 Sen ki mi'râc eyleyip itdin niyâz
Ümmetin mi'râcını kıldım namâz
- 29 Her kaçan kim bu namâzı kılalar
Cümle gök ehli sevâbın bulalar
- 30 Çünkü her türlü ibâdet bundadır
Hakk'a kurbıyyetle¹⁴⁹ vuslat bundadır
- 31 Sıdk ile beş vakt olundukça edâ
Elli vaktin ecrin eyler Hak atâ
- 32 Mâ-hasal¹⁵⁰ ol anda doksan bin kelâm
Sebk idüp buldukda encâm u hitâm¹⁵¹
- 33 Tarfetü'l-ayn içre ol Fahr-ı cihân
Ümmü Hânî evine geldi hemân
- 34 Her ne vâki' oldu ise ser-te-ser¹⁵²
Cümlesin ashâbına virdi haber
- 35 Didiler ey kible-i İslam-ı dîn
Kutlu olsun sana mi'râc-ı güzîn
- 36 Biz kamûmuz¹⁵³ kullarız Sen şâhsın
Gönlümüz içinde rûşen mâhsın¹⁵⁴

133 Refret
135 O demde: O anda.

148 Mir'ât: Ayna.

149 Hakk'a kurbıyyet: Cenâb-ı Allah'a yakınlaşma.

150 Mâ-hasal: Hâsil olan, netice.

151 Encâm u hitâm: Son.

152 Ser-te-ser: Baştan başa.

153 Kamûmuz: Hepimiz.

154 Rûşen-mâh: Dolunay gibi aydınlık olan ay.

37 Ümmetin olduğumuz devlet yeter
Hıdmetin kıldığımız izzet yeter

Tazarru' u Münâcât Be-Dergâhı Kâdiyu'l-Hâcât

- 1 İmdi gel isyânımız yâd idelim
Nâle vü zârı vü feryâd¹⁵⁵ idelim
- 2 Her ne denlü çok yaşarsa bir kişi
Âkıbet ölmek dürür ânın işi
- 3 Ölümümüz gussasını¹⁵⁶ yiyelim
Dâimâ estağfiru'llâh diyelim
- 4 Hakk'a lâyıq kılmadık a'mâlimiz
Bilmeyiz kim n'oluser ahvâlimiz
- 5 Bir yaramaz fi'li tağyîr¹⁵⁷ itmedik
Âhîret bâbında tedbîr itmedik
- 6 Halk içinde adımız hâs eyledik
Lîk halvetde¹⁵⁸ gönül pas eyledik
- 7 Her nefesde eyledik yüz bin günâh
Bir günâha itmedik hiç bir gün âh
- 8 Nâzenîn ömrü kamû¹⁵⁹ virdik yeke
Nefsin arzûlarına yeke yeke
- 9 Nefse uyup eyledik bî-had¹⁶⁰ günâh
Bilmeyiz ki ne kılavuz yâ ilâh
- 10 Bir bölük bî-çâre mücrim âsîyüz
Kulluğında kâsır u hem kâsîyüz¹⁶¹

155 Nâle vü zârı vü feryâd: İnleyip, sızlayıp feryâd edelim.

156 Gussa: Keder, üzüntü.

157 Tağyîr etmedik: Değiştirmedik.

158 Lîk halvetde: Lâkin yalnız kalınca.

159 Kamû: Hep.

160 Bî-had: Sayısız.

161 Kâsır: Kusurlu; Kâsîyüz: Sıkıntılı ve gönlümüz dar.

- 11 Cümlemiz isyânımızı bilmişiz
Hazretine rahmet uma gelmişiz
- 12 Umarız Senden inâyetler ola
Rahmet irişe şefâatler ola

Duâ ve İlticâ

- 1 Yâ ilâhî ol Muhammed hakkıçün
Ol şefâat kânı Ahmed hakkıçün
- 2 Sidre vü arş-ı muallâ hakkıçün
Ol sülûk u seyr-i a'lâ¹⁶² hakkıçün
- 3 Ol gice söyleşilen söz hakkıçün
Ol gice Hakk'ı gören göz hakkıçün
- 4 Sırr-ı Furkân nûr-ı a'zam¹⁶³ hakkıçün
Kuds ü Ka'be Merve Zemzem hakkıçün
- 5 Gözü yaşı hakkıçün âşıkların
Bağrı başı hakkıçün sâdıkların
- 6 Aşk odından ciğeri büryân için¹⁶⁴
Derd ile kan ağlayan giryân için
- 7 Sıdkıla yolunda kâim kul için
Hazretine doğru varan yol için
- 8 Şol zaman kim müddet-i ömr ü hayât
Âhir ola ire hengâm-ı memât¹⁶⁵
- 9 Yâ ilâhî sakla-gıl¹⁶⁶ îmânımız
Virelim îmân ile tâ cânımız
- 10 Biz güneh-kâr âsî mücrim kulları
Yarlığayup kıl günahlardan berî

162 Sülûk u seyr-i a'lâ: Mi'râca çıkma.

163 Sırr-ı Furkân: Kur'an-ı Kerim'in sırrı; Nûr-ı a'zam: Yüce nûr.

164 Ciğeri büryân: Ciğeri yanan.

165 Hengâm-ı memât: Ölüm zamanı.

166 Sakla-gıl: Koru, muhafa et.

- 11 Kabrimiz îmân ile pür-nûr¹⁶⁷ kıl
Mûnisin ğılmân ile hem hûr kıl
- 12 Hem dahi mîzânımız eyle sakîl
Cennete girmeye lutfın kıl delîl
- 13 Mustafâ'ya civâr it yâ Kerîm
Cennetü'l-Firdevs içinde yâ Rahîm
- 14 Lutf ile göster bize dîdârını
Ni'metinle duyla-gıl kullarını
- 15 Afv idüp isyânımız kıl rahmeti
Ol habîbin yüzü suyu hürmeti
- 16 Sana lâyük kullar ile hem-dem it
Ehl-i derdin sohbetine mahrem it
- 17 Hem Süleyman fakîre rahmet it
Yoldaşın îmân makâmın cennet it
- 18 Yâ ilâhî kılma bizi dâllîn¹⁶⁸
Bu duâya cümleliz deyin âmîn
- 19 Ümmetinden râzı olsun ol Muîn
Rahmetu'llâhi aleyhim ecmaîn¹⁶⁹

167 Pür-nûr: Nurlarla dolu; Hûr: hûrîler.

168 Dâllîn: Doğru yolu şaşırıp, günâha girenler.

169 Rahmetu'llâhi aleyhim ecmaîn: Allah'ın rahmeti hepsinin üzerine olsun.